

Tampella

TAMPERE.
FINLAND

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta 2022 -2029

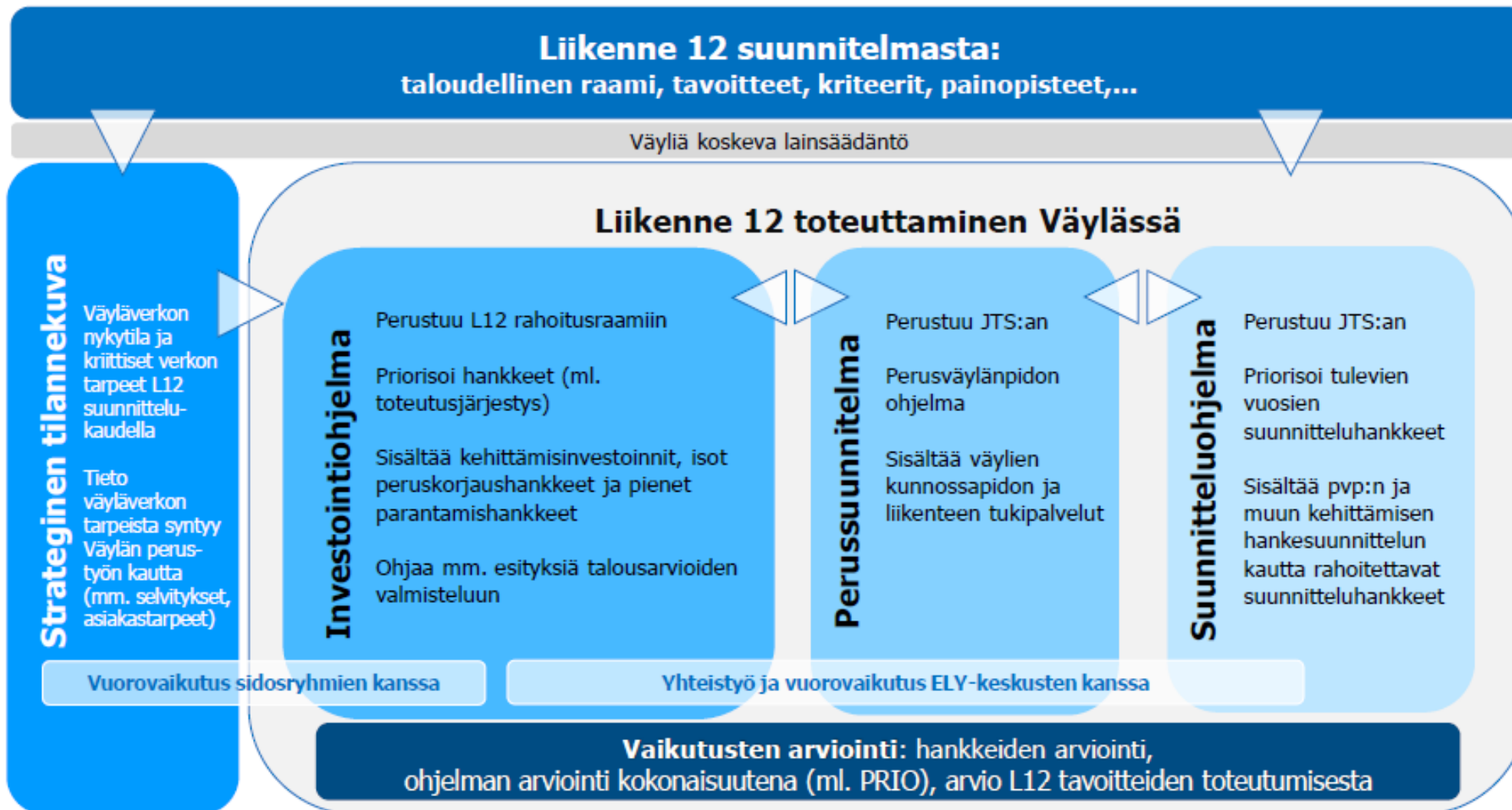
Lausunnon sisältö, luonnos 6.9.2021

Ari Vandell, suunnittelupäällikkö,
1.9.2021

TAMPEREEN KAUPUNKI

Väyläverkon investointiohjelmasta

Väyläverkon investointiohjelmasta

Valtion väyläverkon 8-vuotinen investointiohjelma

Sisältää:

- Kehittämishankkeet
- Isot peruskorjaushankkeet
- Yhteishankkeet (EU, kaupunkiseudut ja elinkeinoelämä)
- Pienet parantamishankkeet

Ei sisällä:

- Jo päätetyt kehittämishankkeet ja elinkaarihankkeet
- Hankeyhtiöhankkeet
- Avustukset kuntien investointihankkeisiin

- **Linjaa** liikennemuotokohtaisesti lähivuosien valtion väyläverkon tärkeimmät liikenneinfrahankeet
- **Kuvataan** läpinäkyvästi perustelut ja vaikutukset sekä hankkeittain että ohjelmakokonaisuuden osalta.
- **Ohjaa** Väyläviraston esityksiä talousarvioiden valmisteluun.
- Investointiohjelma ei muuta eduskunnan toimivaltaa talousarviovalmistelussa, vaan talousarviopäätöksistä vastaa edelleen eduskunta.

Väyläverkon investointiohjelmasta

Investointiohjelman alustava talousraami väylämuodoittain

Investointiohjelma, talousraami		M€ 2022-2029	Keskim. M€/a 2022-2029
Rataverkko	Kehittäminen	1363	170
	Parantaminen	451	56
Maantieverkko	Kehittäminen	1030	129
	Parantaminen	325	41
Vesiväylät	Kehittäminen	82	10
	Parantaminen	24	3
YHTEENSÄ	Kehittäminen	2 475	309
	Parantaminen	800	100
	Yhteensä	3 275	

- Lähtökohtana Liikenne 12 sitomaton kehittämisen ja parantamisen rahoitus väylämuodoittain
- Talousraami sisältää 450 M€ rahoitusta vuodesta 2030 eteenpäin jatkuville hankkeille (esim. pitkäkestoinen ratahanke tai investointiohjelman loppupuolella käynnistettävä tiehanke).
- Lisäksi Liikenne 12 -suunnitelma sisältää MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisiin hankkeisiin kohdistettavaa rahoitusta, josta osa kohdistuu valtion väyläverkolle.

Väyläverkon investointiohjelmasta

Investointiohjelman vaikutustenarviointi

Vaikutustenarvioinnin perusteella investointiohjelmaan valikoituu Liikenne12:n tavoitteita ja strategisia linjauksia parhaiten toteuttavia, yhteiskuntataloudelliselta tehokkuudeltaan parhaimpia hankkeita. Tämä tuottaa tietoa tietopohjaiselle päätöksenteolle.

- Vaikutusten arviointi on osa investointiohjelman valmistelua
- Tunnistetaan ja arvioidaan investointiohjelman kokonaisvaikutukset sekä väylämuotokohtaiset merkittävät vaikutukset
- Arvioidaan investointiohjelman Liikenne 12 tavoitteiden (*saavutettavuus, kestävyys, tehokkuus*) ja strategisten linjausten toteutumista sekä taustalla olevan lainsäädännön tavoitteiden toteutumista
- Vaikutusten arviointia tehdään yksittäisistä hankkeista ja koko ohjelmasta

Väyläverkon investointiohjelmasta

”Valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2022-29” Raporttiluonnos 20.5.2021

1 Valtion väyläverkon 8-vuotinen investointiohjelma

- 1.1 Tausta ja tavoitteet
- 1.2 Lähtökohdat ja rajaukset (mm. Strateginen tilannekuva)
- 1.3 Investointiohjelman laatimisen periaatteet
- 1.4 Vuorovaikutus ja yhteistyö

2 Investointiohjelman vaikutusten arvioinnin periaatteet

- 2.1 Lainsäädännöllinen perusta
- 2.2 Vaikutusten arviointi investointiohjelman valmistelussa
- 2.3 Vaikutusten arvioinnin kokonaisuus
- 2.5 Arviointimenetelmä ja aineistot
- 2.6 Arvioinnin vaiheet
- 2.7 Vertailuvaihtoehto

3 Investointiohjelman talousraami

- 3.1 Liikenne12 -suunnitelman rahoitusraami
- 3.2 Investointiohjelman talousraami ja sen laatimisen periaatteet
- 3.3 Investointiohjelman talousraami yhteisrahoitteisille kaupunkiseutujen MAL-hankkeille
- 3.4. CEF-rahoitusmahdollisuudet

4 Investointiohjelman merkittävät vaikutukset sekä kokonaisvaikutukset

- 4.1 Investointiohjelman kokonaisvaikutukset
- 4.2 Ratahankkeiden merkittävät vaikutukset
- 4.3 Maantiehankkeiden merkittävät vaikutukset
- 4.4 Vesiväylähankkeiden merkittävät vaikutukset
- 4.5 Liikenne 12 tavoitteiden ja strategisten linjausten toteutuminen
- 4.6 Investointiohjelman hyödyt verrattuna tavoitealueiden maksimihyötyihin

5 Investointiohjelma/ Rataverkko

- 5.1 Rataverkon talousraami
- 5.2 Hankekokonaisuuden kuvaus
- 5.3 Hankekokonaisuuden perustelut
- 5.4 Investointiohjelmaan sisältyvät hankkeet
- 5.5 Muut tarkastellut (tai arvioidut) ratahankkeet
- 5.6 Pienet parantamishankkeet
- 5.7 Kaupunkiseutujen MAL-hankkeet

6 Investointiohjelma/ maantieverkko (vastaavat alaotsikot luvussa 5)

7 Investointiohjelma/ vesiväyläverkko (vastaavat alaotsikot luvussa 5)

8 Riskit ja epävarmuudet

9 Investointiohjelman hankkeiden CEF-tuen saantimahdollisuudet

10. Yhteenveto

»

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

Tampereen kaupunki pitää suunnitelmaa onnistuneena ja siinä on laaja kokonaisuus huomioon ottaen onnistuttu hyvin tunnistamaan Tampereen kaupunkiseudun lähiaikojen keskeiset hankkeet.

Lausunto on pyydetty antamaan vastaamalla seuraaviin kysymyksiin:

Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi sen valmisteluperiaatteet?

- Valmisteluperiaatteet kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi
- Investointiohjelman laadinnassa tehty suuri ja ansiokas työ, jota voidaan seuraavien suunnitelmien yhteydessä edelleen kehittää

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

Investointiohjelman laatimista ovat ohjanneet Liikenne 12 –suunnitelman lähtökohdat, tavoitteet, strategiset linjaukset ja toimenpiteet. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin? Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

- Investointiohjelmassa on melko paljon painoa saavutettavuudella ja palvelutasopuutteiden poistamisella – tämä on perusteltavissa etenkin kuljetusten täsmällisyyden ja taloudellisen kestävyuden perusteella
- Liikenneturvallisuus on tärkeä asia ja nousee ohjelmassa melko hyvin esiin
- Investointiohjelmaa jatkossa päivitettäessä on tarpeen huomioida päästövähennystarpeet nykyistä voimakkaammin
- Investointiohjelman ajattelumalli on melko perinteinen ja jatkossa kestävyystavoitteita tulisi korostaa nykyistä enemmän– rahoitustaso pitäisi saada sellaiseksi, että liikennejärjestelmää merkittävästi kestävämmäksi mahdollistavat toimenpiteet olisivat mahdollisia

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

- Käytetyn liikennemäärien kasvun perusennusteen kriittinen arviointi on jatkossa tärkeää – virallisten perusennusteiden mukainen liikennemäärien kasvu kuvaa lähinnä mitoitustilannetta, johon on syytä varautua, mutta sitä ei pidä tavoitella – *hankkeiden arviointi ja priorisointi voitaisiin jatkossa tehdä tavoitteellisen liikenne-ennusteen pohjalta, jolloin huomioitaisiin vain välttämättömän liikenteen (mm. tärkeät kuljetukset, työmatka ja asiointiliikenne) kasvu*
- Hankkeiden yhteismitallinen arviointi on vaikeaa – perinteiset tiehankkeet nousevat helposti esiin, koska niiden arviointiin on selkeät menetelmät
- Hyvä saavutettavuus erityisen tärkeää suurten kaupunkiseutujen kannalta
- Liikenne 12 tavoitteiden (saavutettavuus, kestävyys ja tehokkuus) mukainen priorisointi nostaa isojen kaupunkiseutujen hankkeet keskiöön
- Koska suuri osa liikennesuoritteesta syntyy juuri suurien kaupunkiseutujen alueella, on vaikuttavuus kestävyystavoitteiden toteuttamiseen erityisen suuri.

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

Onko mielestänne ohjelmaa mahdollista muuttaa Liikenne 12 –suunnitelman talousraamin puitteissa siten, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet toteutuisivat paremmin ja kokonaisvaikutusten arvioinnin mukaan tulos olisi parempi? Miten muuttaisitte ohjelmaa ja miten perustelite paremmat vaikutukset?

- Käytettävissä olevan talousraamin puitteissa investointiohjelma on hyvin laadittu
- Vaikutuksiltaan ristiriitaisten hankkeiden perustelujen täsmentäminen
- Hankearvioinnin kehittäminen siten, että nykyisillä arviointimenetelmillä heikosti esiin nousevat kestävät liikennehankkeet nousisivat paremmin esiin
- Hankkeiden epävarmuus tavoitteiden toteutumisessa tulee huomioida ja niiden vaikutus priorisoinnissa tulisi näkyä konkreettisesti

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa? Saako Väylävirasto riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa väyläverkon kunnossapito- ja kehittämistarpeista mm. alueellisen liikennejärjestelmätyön, väylien suunnittelun ja asiakkuusyhteistyön avulla?

- yhteistyö jo nykyisellään melko hyvää ja säännöllistä
- alueellisen liikennejärjestelmätyön entistä parempi huomiointi prosessin eri vaiheissa
- prosessien kehittäminen entistä tiiviimmässä yhteistyössä kaupunkiseutujen kanssa
- Tampereen kaupunki mielellään mukana arviointimenetelmien kehittämisessä

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmää?

- Suurten kaupunkien Liikenne12 lausunnoissa esiin nostaman neljän pääkohdan korostaminen
 - *Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman **kokonaisrahoitustaso** ei vastaa riittävästi suunnitelman tavoitteisiin eikä kasvavien kaupunkiseutujen näkemykseen liikennejärjestelmän kehittämistarpeista.*
 - *Valtion esittämä **yhteisrahoitusjakomalli** ei ole suurten kaupunkiseutujen kannalta hyväksyttävissä.*
 - *Suunnitelma ei anna kaikilta osin riittävästi eväitä **pitkäjänteiseen kaupunkiseutujen suunnitteluun**.*
 - *Kaupunkiseudut haluavat korostaa **halukkuuttaan yhteistyöhön** suunnitelman toimeenpanossa ja liikenteelle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa, missä suurilla kaupunkiseuduilla on paljon potentiaalia. Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikuttavuus ratkaistaan suunnittelu- ja investointiohjelmassa.*
- Yhteisrahoitusmallin kehittämisen tärkeys on suuri ja siitä tulisi käynnistää keskustelut mahdollisimman pikaisesti
- Vaikuttavuus tulisi olla paremmin esillä hankkeiden valinnassa – kaupunkiseutujen suuret liikennemäärät huomioitava paremmin

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

Rataverkko

- Raideliikenteeseen liittyvät kehittämistarpeet huomioitu pääosin hyvin ja ne tukevat kestävyystavoitteiden saavuttamista
- *Henkilöratapiha* korissa 1A on Tampereen kaupungin kannalta erittäin tärkeä hanke ja TEN-T verkon valtakunnan tärkeimpiä solmupisteitä, CEF-tukien hakumahdollisuuksien selvittäminen tärkeää
- Hankekorissa 1B olevaa *Helsinki – Tampere välin radan peruskorjaushankkeen* suunnitteluvalmiutta tulee parantaa nopeasti tavoitteena hankkeen saaminen pikaisesti koriin 1A – hankkeen toteutus liittyy kiinteästi myös Tampereen lähijunaliikenteen kehittämiseen
- *Lähijunaliikenteen kehittämisselvitys* huomioitu – rataverkon kehittämisen tulee tukea Tampereen seudun lähiliikenteen kehittämismahdollisuuksia
- *Tampere – Lielahti ja Lielahti – Nokia raideosuuksien kehittäminen* (MAL -yhteisrahoitteisesti kehitettävät hankkeet) tunnistettu – liittyy kiinteästi lähijunaliikenteen kehittämismahdollisuuksiin ja hankkeita tulisi mahdollisimman nopeasti edistää
- *Tampereen ratikan kehittämisen* kannalta on erittäin tärkeää että myös tulevissa MAL -sopimuksissa varaudutaan raitiotiejärjestelmän laajentamiseen
- Investointiohjelman ulkopuolelle jääneistä ratahankkeista Tampereen seudulla erityisen tärkeä on *järjestelyratapihan jatkosuunnittelun edistäminen* – tämä liittyy myös pääradan Riihimäki – Tampere osuuden kehittämiseen

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

Maantieverkko

- Vt 9 Alasjärvi – Käpykangas on seudulle erittäin tärkeä hanke (turvallisuus ja merkittävä pullonkaula saavutettavuuden kannalta) ja sen toteutus tulisi saada 1A korin kiireellisimpien hankkeiden joukkoon
- Vt 12 ja kt 65 eritasoliittymä (Vaitinara) on MAL -sopimuksen mukaisesti yhteisrahoitushanke ja sen toteutus on merkittävä kynnysinvestointi Hiedanrannan kestävän ja älykkään liikenteen kaupunginosan toteutukselle sekä se vähentää merkittävästi pääteiden nykyisin aiheuttamaa estevaikutusta kävelyille ja pyöräilylle
- Vt 12 ja kt 65 eritasoliittymän tiesuunnittelu tulisi saada käyntiin jo vuoden 2022 aikana, jotta Hiedanrannan alueen kehittäminen ei viivästyisi
- Investointiohjelman ulkopuolelle jääneitä hankkeita pitää myös edistää, tärkeimmät hankkeet Tampereen kaupunkiseudulla:
 - Tampereen kehäväylän lisäkaistat välillä Lakalaiva – Sarankulma
 - Teiskontien jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen, etenkin alikulkujärjestelyjen toteuttaminen
 - Vt 12 Tampere – Kangasala tieosuuden kehittäminen
 - Puskiaisten oikaisun (vt3) ja kehä II:n suunnittelun jatkaminen ja toteutuksen edistäminen kytkettynä Tampere-Pirkkala lentoaseman liikenneyhteyksien kehittämiseen

Tampereen kaupungin lausunto valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2022 – 2029

Kaupunkiseutujen hankkeet

- Valtion osallistuminen seudun pieniin ja kustannustehokkaihin saavutettavuutta sekä liikenneympäristön turvallisuutta ja kestävyyttä tukeviin kehittämisinvestointeihin erittäin tärkeää
- Panostusta tulisi lisätä erityisesti kävelyn ja pyöräilyn sekä matkaketjujen kehittämiseen (mm. liityntäpysäköinti) liittyviin hankkeisiin
- MAL -sopimusten hankkeiden toteutusmalleja tulisi kehittää:
 - Valtion ja kuntien yhteistyöhankkeissa ei saisi olla hallinnollisia rajoitteita ja rahoitus tulisi kohdentua vaikuttavimpiin hankkeisiin
 - Rahanjaossa ei saisi olla vaikutusta sillä sijaitseeko hanke maantieverkolla vai kadulla jos hanke on seudullisesti vaikuttava
 - Suunnitteluvalmiutta on syytä kasvattaa ja varautua mm. merkittävien pyöräily-yhteyksien ja keskeisten liityntäpysäköintialueiden toteuttamiseen
 - MAL-hankkeiden rahoitustasoa tulisi kasvattaa kestävän liikennejärjestelmän edistämiseksi

TAMPERE.

FINLAND

Kiitos!

TAMPEREEN KAUPUNKI